

УДК 347.998.85

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.75.1.51>

ЗУПИНЕННЯ ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВІ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ В УМОВАХ ЗАПРОВАДЖЕННЯ РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

Шкуропацький О.І.,

*кандидат юридичних наук,
доцент кафедри Військово-юридичного інституту
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
shkuropatskyi@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-4679-7292>*

Шкуропацька М.О.,

*здобувачка кафедри адміністративного та господарського права
Запорізького національного університету
marinika@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0001-8538-3140>*

Артюшенко О.В.,

*заступник начальника кафедри загальновійськових дисциплін,
Військово-юридичного інституту
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
artyushenko_alex@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-2831-8518>*

Шкуропацький О.І., Шкуропацька М.О., Артюшенко О.В. Зупинення провадження у справі в адміністративному судочинстві в умовах запровадження режиму воєнного стану.

Стаття присвячена питанням актуальності процесуального законодавства під час воєнного стану та можливості за існуючого правового регулювання здійснення адміністративного судочинства судами.

Досліджено норми чинного законодавства, що регулюють питання зупинення провадження в адміністративному судочинстві та ефективність їх застосування в умовах запровадження на території України правового режиму воєнного стану. Автори привертають увагу до того, що в умовах дії правового режиму воєнного стану в Україні суди стикаються з проблемою, коли зміни в здійсненні своїх функцій суб'єктами владних повноважень, в роботі юридичних осіб, зміна місця проживання/перебування, перебування сторін адміністративного процесу на територіях, тимчасово не підконтрольних Україні, відсутність зв'язку з учасниками справи унеможлиблює розгляд судом існуючих справ, в той час як процесуальне законодавство не передбачає можливості для суду виходу з колізійної ситуації, без порушення прав учасників процесу або строків розгляду справи.

У статті розглянуто випадки можливості зупинення провадження в адміністративних справах, у випадках, в яких їх розгляд під час дії воєнного стану стає неможливим без дотримання основних принципів судочинства, зокрема перебування на території тимчасово невідконтрольній Україні, переведення учасника справи - суб'єкта владних повноважень в простій, якщо однією з сторін або третьою особою є військова частина, військовослужбовець у випадках перебування таких осіб в зоні ведення бойових дій, коли місце реєстрації знаходиться на тимчасово невідконтрольній Україні території, перебування у полоні або визнання особи зниклою без вісті; перебування на службі або віднесення учасника справи до суб'єктів задіяних в рятувальних та інших роботах, спрямованих на усунення наслідків військової агресії.

Проаналізовано положення п. 5 ч. 1 ст. 236 КАС України та наголошено, що законодавцем при обранні формулювання зазначеної статті обрано саме термін «перебуває у складі», а не «проходить службу у складі», що вказує на універсальність зазначеної норми як для фізичних осіб так і для юридичних осіб, зокрема військових частин.

Запропоновано шляхи вирішення питання та зміни, що можуть бути внесені до чинного законодавства для виходу з колізійної ситуації, без порушення прав учасників процесу або строків розгляду справи.

Ключові слова: Адміністративне судочинство, зупинення провадження, підстави, воєнний стан, перебування в полоні, на непідконтрольній території, зниклий без вісті, відсутність зв'язку, порушення прав учасників процесу.

Shkuropatskyi O.O., Shkuropatska M.O. Artiushenko O.V., Termination of the proceedings in administrative cases in the conditions of the legal regime of martial law.

The article is devoted to the issues of the relevance of procedural legislation during martial law and the possibility of conducting administrative proceedings by courts under the existing legal regulation.

The norms of the current legislation, which regulate the issue of suspension of proceedings in administrative proceedings and the effectiveness of their application in the conditions of the introduction of the legal regime of martial law on the territory of Ukraine, have been studied. The authors draw attention to the fact that under the conditions of the legal regime of martial law in Ukraine, courts are faced with the problem of changes in the performance of their functions by subjects of authority, in the work of legal entities, changes in the place of residence/stay, and the presence of the parties to the administrative process in the territories, temporarily not under the control of Ukraine, the lack of communication with the participants in the case makes it impossible for the court to consider existing cases, while the procedural legislation does not provide for the possibility for the court to get out of the conflict situation, without violating the rights of the participants in the process or the terms of consideration of the case. The article considers the cases of the possibility of stopping the proceedings in administrative cases, in cases in which their consideration during the martial law becomes impossible without observing the basic principles of judicial procedure, in particular, staying in the territory temporarily not under the control of Ukraine, the transfer of the participant in the case - the subject of the authorities in a simple, if one of the parties or a third person is a military unit, a military serviceman in cases where such persons are in a combat zone, when the place of registration is located in a territory temporarily not under the control of Ukraine, being in captivity or being declared missing; stay in the service or assigning the participant to the subjects involved in rescue and other work aimed at eliminating the consequences of military aggression.

The provisions of Clause 5, Part 1, Art. 236 of the Code of Administrative Procedure of Ukraine and it is emphasized that the legislator, when choosing the wording of the specified article, chose the term "is in the composition" and not "is serving in the composition", which indicates the universality of the specified norm for both individuals and legal entities, in particular military units.

Ways to solve the issue and changes that can be made to the current legislation to get out of the conflict situation without violating the rights of the participants in the process or the terms of the case are proposed.

Key words: Administrative proceedings, suspension of proceedings, grounds, martial law, being in captivity, in uncontrolled territory, missing, lack of communication, violation of the rights of the participants in the process.

Постановка проблеми. З урахуванням військових дій на території України, законодавство в країні, де загроза військової агресії з боку сусідньої держави є постійною, має залишатися актуальним навіть за обставин введення воєнного стану на території країни. Питання актуальності законодавства під час воєнного стану постає для судів, які відповідно до чинного законодавства зобов'язані здійснювати правосуддя у звичайному режимі без скорочення строків та звуження прав учасників процесу.

Стан опрацювання цієї проблематики. Питання зупинення провадження у справі в адміністративному судочинстві в умовах запровадження режиму воєнного стану поки що не отримала відповідного висвітлення, майже повна відсутність наукових доробок створює нагальну потребу дослідження цієї проблеми.

Метою статті є визначення теоретичних і організаційних проблем в адміністративному судочинстві та розроблення практичних рекомендацій щодо правової діяльності, які б сприяли подальшому

розвитку та вдосконаленню правового регулювання зупинення провадження у справі в адміністративному судочинстві в умовах запровадження режиму воєнного стану.

Виклад основного матеріалу. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» також визначає, що в умовах правового режиму воєнного стану суди, органи та установи системи правосуддя діють виключно на підставі, в межах повноважень та в спосіб, визначені Конституцією України та законами України, повноваження судів, органів та установ системи правосуддя, передбачені Конституцією України, в умовах правового режиму воєнного стану не можуть бути обмежені [1].

Законом України «Про правовий режим воєнного стану» визначено, що правосуддя на території, на якій введено воєнний стан, здійснюється лише судами. На цій території діють суди, створені відповідно до Конституції України. Скорочення чи прискорення будь-яких форм судочинства забороняється. У разі неможливості здійснювати правосуддя судами, які діють на території, на якій введено воєнний стан, законами України може бути змінена територіальна підсудність судових справ, що розглядаються в цих судах, або в установленому законом порядку змінено місцезнаходження судів.

Відтак, незалежно від введення в країні або на частині її території воєнного стану, суди працюють в штатному режимі, та їх діяльність не може бути обмежена чи прискорена у зв'язку з його введенням.

Указом Президента України від 24.02.2022 №64/2022 у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, на підставі пропозиції Ради національної безпеки і оборони України, відповідно до пункту 20 частини першої статті 106 Конституції України, Закону України «Про правовий режим воєнного стану» введено в Україні воєнний стан із 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року строком на 30 діб [2].

Указом Президента України Про продовження строку дії воєнного стану в Україні від 14.03.2022 № 133/2022 передбачено продовження строку дії воєнного стану з 05 години 30 хв. 26 березня строком на 30 діб [3].

Указом Президента України від 18 квітня 2022 року № 259/2022 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», який затверджено Верховною Радою України, передбачено продовжити строк дії воєнного стану в Україні з 05 години 30 хвилин 25 квітня 2022 року строком на 30 діб, тобто до 25 травня 2022 року [4].

Указом Президента України від 17 травня 2022 року №341/2022 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», який затверджено Верховною Радою України, передбачено продовжити строк дії воєнного стану в Україні з 05 години 30 хвилин 25 травня 2022 року строком на 90 діб, тобто до 23 серпня 2022 року [5].

Указом Президента України від 12 серпня 2022 року № 573/2022 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», який затверджено Верховною Радою України, передбачено, що з 05 години 30 хвилин, в Україні продовжено дію воєнного стану строком на 90 діб – до 21 листопада 2022 року [6].

Указом Президента України від 7 листопада 2022 року № 757/2022 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», який затверджено Верховною Радою України, передбачено продовжити строк дії воєнного стану в Україні з 05 години 30 хвилин 21 листопада 2022 року строком на 90 діб, тобто до 19 лютого 2023 року [7].

Разом з тим з моменту введення режиму воєнного стану було запроваджено певні заходи правового режиму воєнного стану, що суттєво впливають на права та обов'язки сторін адміністративного судочинства, якими є фізичні та юридичні особи та суб'єкти владних повноважень.

На практиці під час дії правового режиму воєнного стану в Україні суди стикаються з проблемою, коли зміни в здійсненні своїх функцій суб'єктами владних повноважень або зміни в роботі юридичних осіб, зміна місця проживання фізичних осіб, або перебування сторін адміністративного процесу на територіях, тимчасово не підконтрольних Україні, відсутність будь-якого зв'язку зі стороною судового провадження унеможливує розгляд судом існуючих справ, або розгляд таких справ стає неактуальних в умовах війни.

В той же час, процесуальне законодавство, а саме Кодекс адміністративного судочинства не передбачає можливості для суду виходу з колізійної ситуації, без порушення прав учасників процесу або строків розгляду справи, які відповідно до Закону України «Про правовий режим воєнного стану» не можуть скорочуватися, проте й продовження таких строків через неможливість судом розгляду справи законом не передбачена.

Відтак, суди постають перед проблемою, коли певна категорія справ не може бути розглянута об'єктивно, вчасно та без порушень прав сторін адміністративного судочинства.

Неповідомлення сторони адміністративного провадження про дату час та місце розгляду справи, або незабезпечення права доступу сторони до судового рішення (ухвали, рішення суду, постанови) способом, встановленим законом, тобто шляхом доставлення копії судового рішення на адресу позивача засобами поштового зв'язку, або на офіційну електронну адресу, або в електронний кабінет системи Електронний суд та відповідно неможливість отримання стороною такого рішення в суді є підставою для скасування такого рішення в подальшому судом вищої інстанції з посиланням на порушення норм процесуального права.

Відтак, розгляд адміністративної справи у випадку неможливості забезпечити права однієї сторони на участь у розгляді справи зокрема через перебування сторони в зоні ведення бойових дій, на території непідконтрольній Україні, на території де установи поштового зв'язку не здійснюють свої функції, відсутній інтернет та мобільний зв'язок, фактично виключає всі можливі, встановлені законом способи повідомлення сторони про хід розгляду справи, здійснення викликів її до суду або доставки судових рішень на адресу такої особи. А відтак виключає й можливість здійснення правосуддя судом на невизначений строк. Те саме стосується випадків коли сторона перебуває у складі військових формувань, або інших формувань, задіяних у забезпеченні національної безпеки та наслідків військової агресії, а відтак не мають можливості отримувати кореспонденцію від судів ані засобами поштового зв'язку, ані засобами електронного зв'язку, ані особисто в суді чи через представників.

З огляду на неможливість передбачення періоду, протягом якого може мати місце така ситуація, вказане питання не може вирішуватися простим очікуванням судом поновлення такого зв'язку зі стороною, а відтак виявилось неврегульованим в чинному законодавстві, та потребує врегулювання саме з урахуванням обставин дії правового режиму воєнного стану.

Об'єктивно розглядаючи вказану проблему актуальним постає питання можливості зупинення проваджень в адміністративних справах, у певних випадках, в яких їх розгляд під час дії воєнного стану стає неможливим без дотримання основних принципів судочинства.

Серед таких випадків зокрема можна зазначити наступні:

перебування сторони або третьої особи на території тимчасово непідконтрольній Україні;

коли місце реєстрації та/або місце ведення господарської діяльності перебуває на території тимчасово непідконтрольній Україні, та вказані обставини унеможливають подати докази, необхідні для розгляду справи судом, якщо суд визнає, що вказані докази не можуть бути зібрані стороною або судом в інший спосіб або з інших джерел;

переведення учасника справи - суб'єкта владних повноважень в простій у зв'язку з неможливістю здійснення функцій держави через ведення бойових дій на підвідомчій йому території, на якій такий суб'єкт владних повноважень здійснює свої функції (якщо такі функції не передані іншому суб'єкту, або сам суб'єкт владних повноважень не переміщений з зони ведення бойових дій);

якщо однією з сторін або третьою особою є військова частина, військовослужбовець у випадках перебування таких осіб в зоні ведення бойових дій, або у випадку, коли місце реєстрації такої особи знаходиться на території тимчасово непідконтрольній Україні (за відсутності даних про передислокацію, переведення військової частини або військовослужбовця в іншу місцевість, що знаходиться на території, підконтрольній Україні);

якщо однією з сторін або третьою особою є суб'єкт, який має на території здійснення діяльності об'єкти цивільного захисту населення (у справах, що передбачають зупинення роботи вказаних суб'єктів);

перебування учасника справи – фізичної особи, фізичної особи-підприємця, посадових осіб юридичних осіб у полоні або така особа вважається зниклою без вісті;

перебування на службі або віднесення учасника справи до підприємств, установ або підрозділів установ, організацій, задіяних в рятувальних та інших роботах, спрямованих на усунення наслідків військової агресії.

Особливого значення вказані обставини набувають в тому числі з огляду на те, що в умовах війни, наслідками якої є в тому числі загибель військовослужбовців, службовців інших спеціалізованих формувань та підрозділів, цивільного населення України, за відсутності даних та зв'язку зокрема з фізичними особами, що є стороною або третьою особою у справі, суд не може бути впевнений у відсутності підстав для закриття провадження у справі.

Так, відповідно до п. 5 ч. 1 ст. 238 КАС України суд закриває провадження у справі у разі смерті або оголошення в установленому законом порядку померлою фізичної особи або припинення юридичної

особи, за винятком суб'єкта владних повноважень, які були однією із сторін у справі, якщо спірні правовідносини не допускають правонаступництва [8].

Отримання даних про таку особу в умовах війни може тривати невизначений час, в той же час винесення рішення за її відсутності та відсутності відомостей про таку особу може мати наслідком як порушення її прав, так і винесення рішення у справі, в якій наявні були підстави для закриття провадження у справі, що є порушенням процесуальних норм законодавства.

Аналогічні питання викликає ситуація, коли особа перебуває у статусі зниклої без вісті, оскільки неможливо встановити де перебуває та чи жива вказана особа, як і неможливо забезпечити реалізацію нею її процесуальних прав та обов'язків.

Так, визнання особи зниклою без вісті не є підставою для вчинення судом будь-яких дій у справі, в той же час, і розгляд такої справи не є можливим та не має наслідком винесення правосудного рішення доки статус такої особи для суду залишається невідомим.

Питання зупинення провадження у справі в адміністративному судочинстві врегульовані ст. 236 КАС України.

Оскільки наявність або відсутність підстав для зупинення провадження в даному випадку здебільшого не є безумовною та оцінюється судом в залежності від обставин, які спричинюють необхідність зупинення такого провадження, актуальність запровадження додаткових підстав для зупинення провадження стосується саме можливості зупинення судом провадження, а зупинення провадження в імперативному порядку, як це визначає частина 1 цієї статті.

Відтак, вказане питання та можливі в подальшому зміни в чинне законодавство України, мають розглядатися здебільшого саме в контексті ч. 2 ст. 236 КАС України.

В той же час, відповідно до п. 5 ч. 1 ст. 236 КАС України суд зупиняє провадження у справі в разі: 5) перебування сторони або третьої особи, яка заявляє самостійні вимоги щодо предмета спору, у складі Збройних Сил України або інших утворених відповідно до закону військових формувань, що переведені на воєнний стан або залучені до проведення антитерористичної операції, - до припинення перебування сторони або третьої особи, яка заявляє самостійні вимоги щодо предмета спору, у складі Збройних Сил України або інших утворених відповідно до закону військових формувань, що переведені на воєнний стан або залучені до проведення антитерористичної операції [8].

Вказана норма Кодексу адміністративного судочинства України використовується судами в умовах запровадженого в Україні воєнного стану та застосовується як у справах, де стороною або третьою особою, яка заявляє самостійні вимоги щодо предмета спору, у складі Збройних Сил України або інших утворених відповідно до закону військових формувань, що переведені на воєнний стан або залучені до проведення антитерористичної операції є фізична особа, так і у справах де такою стороною є юридична особа, зокрема військова частина.

Так судами, зокрема у справах № 160/27145/21, 520/18284/21, 240/21122/21, 380/10656/21, 320/11462/21, 140/14532/21, тощо постановлено ухвали про зупинення провадження у справі на підставі п. 5 ч. 1 ст. 236 КАС України з підстав перебування сторони – Військової частини у складі Збройних Сил України, інших військових формувань за клопотанням таких військових частин.

Зокрема Львівським окружним адміністративним судом у справі № 380/10656/21 в обґрунтування наявності підстав для застосування п. 5 ч. 1 ст. 236 КАС України було зазначено: «Збройні Сили України - це військове формування, на яке відповідно до Конституції України покладаються оборона України, захист її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності (частина друга статті 1 Закону України «Про Збройні Сили України» 06.12.1991 №1934-ХІІ.

Організаційно Збройні Сили України складаються з органів військового управління, з'єднань, військових частин, вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти, установ та організацій. Тобто військова частина є основною військовою одиницею постійної організації в збройних силах, що структурно може входити до складу більшої військової частини або з'єднання.

Враховуючи те, що військова частина, яка є відповідачем у справі, входить до складу Збройних Сил України, що переведені на воєнний стан, суд дійшов висновку про наявність підстав для зупинення провадження у справі».

Так само Шостий апеляційний адміністративний суд у справі №320/11462/21 задовольняючи клопотання військової частини про зупинення провадження зазначив: «Як зазначено в клопотанні командира Військової частини НОМЕР_1 ОСОБА_2 про зупинення провадження у справі, Військова

частина НОМЕР_1 залучена для здійснення заходів із забезпечення національної безпеки та оборони України [9].

З урахуванням наведеного, судова колегія вважає за необхідне зупинити провадження у справі до припинення перебування сторони або третьої особи, яка заявляє самостійні вимоги щодо предмета спору, у складі Збройних Сил України або інших утворених відповідно до закону військових формувань, що переведені на воєнний стан або залучені до проведення антитерористичної операції».

В той же час, досить часто суди розцінюють зазначену норму як таку, що має застосовуватися виключно до фізичних осіб.

Так наприклад Львівський окружний адміністративний суд у справі №380/9041/22 ухвалою від 19 жовтня 2022 року відмовив військовій частині у зупиненні провадження зазначивши в обґрунтування відмови, що «із змісту пункту 5 частини 1 статті 236 КАС України слідує, що така стосується лише фізичної особи, яка перебуває у складі Збройних Сил України або інших утворених відповідно до закону військових формувань, що переведені на воєнний стан або залучені до проведення антитерористичної операції. Водночас, на юридичних осіб положення згаданої норми процесуального закону не поширюються» [10].

В той же час, з аналізу положень п. 5 ч. 1 ст. 236 КАС України вбачається обов'язок суду зупинити провадження у справі у випадку саме перебування сторони або третьої особи у складі Збройних Сил України або інших утворених відповідно до закону військових формувань, що переведені на воєнний стан або залучені до проведення антитерористичної операції.

Вказана норма не містить положень або відсилки на те, що такою стороною або третьою особою є саме фізична особа.

При цьому, законодавцем при обранні формулювання зазначеної статті обрано саме термін «перебуває у складі», а не «проходить службу у складі». В останньому випадку дійсно можна було б вважати, що вказана норма має застосовуватись виключно до фізичних осіб.

В той же час, законодавцем обрано саме конструкцію «перебуває у складі», яка є ширшою за своїм змістом та охоплює також юридичних осіб, зокрема органів військового управління, з'єднань, військових частин, вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти, установ та організацій. Тобто військова частина є основною військовою одиницею постійної організації в збройних силах, що структурно може входити до складу більшої військової частини або з'єднання.

Враховуючи те, що військові частини, інші суб'єкти перебувають у складі Збройних Сил України або інших військових формувань, положення п. 5 ч. 1 ст. 236 КАС України, з урахуванням запровадження на території України правового режиму воєнного стану та переведення відповідних військових частин та інших суб'єктів на воєнний стан, поширюються в тому числі на військові частини та інших суб'єктів перебувають у складі Збройних Сил України або інших військових формувань, а отже твердження про поширення зазначених положень виключно на фізичних осіб є звуженням змісту норми права, викладеної в п. 5 ч. й ст. 236 КАС України та довільним трактування встановленого законом обов'язку.

Слід також зазначити, що обов'язковою умовою застосування зазначеного положення є в тому числі переведення Збройних Сил України або інших утворених відповідно до закону військових формувань у складі яких перебуває учасник справи, зокрема на воєнний стан.

При цьому положення щодо того, що таке зупинення має тривати до припинення перебування сторони або третьої особи, яка заявляє самостійні вимоги щодо предмета спору, у складі Збройних Сил України або інших утворених відповідно до закону військових формувань, що переведені на воєнний стан може стосуватися як припинення перебування вказаного учасника справи у складі Збройних Сил України або інших військових формувань взагалі, так і скасування воєнного стану, бо саме з вказаного моменту, Збройні Сили України та інші військові формування перестають відповідати вимогам п. 5 ч. 1 ст. 236 КАС України в частині обов'язкової умови про переведення їх на воєнний стан.

Що ще раз підкреслює універсальність зазначеної норми як для фізичних осіб так і для юридичних осіб, зокрема військових частин.

В той же час, вказана норма, як вже було зазначено вище, не охоплює в повній мірі ситуації, що виникають в умовах війни, що унеможливує здійснення судами правосуддя з дотриманням вимог процесуального законодавства без порушення прав учасників справи та/або строків розгляду справи.

Слід зазначити, що станом на сьогодні, законодавство про здійснення адміністративного судочинства не забезпечує в повній мірі можливість реалізацією національними судами України адміністра-

тивного судочинства без порушення строків та прав учасників процесу, а відтак потребує відповідних змін, орієнтованих зокрема на дію в умовах воєнного стану.

З урахуванням ситуацій, що спричиняються перебуванням України у стані війни та веденням активних бойових дій на території нашої держави, актуальним є питання запровадження змін в чинне процесуальне законодавство, що врегулює прогалини в частині можливості зупинення провадження у справі судами, та надання права судам, за наявності обґрунтованих підстав та доказів на їх підтвердження зупинити провадження у справі, зокрема у випадках:

перебування сторони або третьої особи на території тимчасово непідконтрольній Україні;

коли місце реєстрації та/або місце ведення господарської діяльності перебуває на території тимчасово непідконтрольній Україні, та вказані обставини унеможливають подати докази, необхідні для розгляду справи судом, якщо суд визнає, що вказані докази не можуть бути зібрані стороною або судом в інший спосіб або з інших джерел;

переведення учасника справи - суб'єкта владних повноважень в простій у зв'язку з неможливістю здійснення функцій держави через ведення бойових дій на підвідомчій йому території, на якій такий суб'єкт владних повноважень здійснює свої функції (якщо такі функції не передані іншому суб'єкту, або сам суб'єкт владних повноважень не переміщений з зони ведення бойових дій);

якщо однією з сторін або третьою особою є військова частина, військовослужбовець у випадках перебування таких осіб в зоні ведення бойових дій, або у випадку, коли місце реєстрації такої особи знаходиться на території тимчасово непідконтрольній Україні (за відсутності даних про передислокацію, переведення військової частини - або військовослужбовця в іншу місцевість, що знаходиться на території, підконтрольній Україні);

якщо однією з сторін або третьою особою є суб'єкт, який має на території здійснення діяльності об'єкти цивільного захисту населення (у справах, що передбачають зупинення роботи вказаних суб'єктів);

перебування учасника справи – фізичної особи, фізичної особи-підприємця, посадових осіб юридичних осіб у полоні або така особа вважається зниклою без вісті;

перебування на службі або віднесення учасника справи до підприємств, установ або підрозділів установ, організацій, задіяних в рятувальних та інших роботах, спрямованих на усунення наслідків військової агресії.

Висновки. Зазначені зміни нададуть суду встановлену законом можливість дотримання прав сторін, процесуальних строків, а також забезпечить можливість учасників справи, які підпадають під зазначені вище ознаки, повноцінно брати участь у розгляді справи та реалізовувати свої процесуальні права.

В той же час, такі зміни не мають порушувати існуючі норми про заборону скорочення чи прискорення будь-яких форм судочинства, та інші, що забороняють звуження конституційного права людини на справедливий захист прав в суді.

Список використаних джерел:

1. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12. 05. 2015 р. № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення: 29.01.2023).
2. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24.02.2022, від 24.02.2022 р. №64/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text> (дата звернення: 29.01.2023).
3. Про продовження строку дії воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 14.03.2022 р. № 133/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/133/2022#Text> (дата звернення: 29.01.2023).
4. Про продовження строку дії воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 18.04.2022 р. № 259/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/259/2022#Text> (дата звернення: 29.01.2023).
5. Про продовження строку дії воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 17.05.2022 року №341/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/341/2022#Text> (дата звернення: 29.01.2023).
6. Про продовження строку дії воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 12.08.2022 р. № 573/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/573/2022#Text> (дата звернення: 29.01.2023).

7. Про продовження строку дії воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 7.11.2022 р. № 757/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/757/2022#Text> (дата звернення: 29.01.2023).
8. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06.07.2005 р. № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text> (дата звернення: 29.01.2023).
9. Ухвала Шостого апеляційного адміністративного суду від 06.07.2022 у справі №320/11462/21, URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105137875> URL: (дата звернення: 29.01.2023).
10. Ухвала Львівського окружного адміністративного суду від 17.03.2022 у справі № 380/10656/21, URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103704916> URL: (дата звернення: 29.01.2023).